

Magtens tredeling

11 August 2019

For nogle år siden - mens Pia Kjærsgaard stadig stod i spidsen for Dansk Folkeparti - fremsatte hun kritik af en højesteretskendelse. Jeg husker ikke længere, hvad sagen konkret drejede sig om, men det har formentlig været noget med racisme og indvandring. Hendes undsigelse af højesteretskendelsen fremkaldte stor vrede i medierne, for det er jo ikke meningen, at den lovgivende magt skal blande sig i den dømmende magts anliggender.

Det er vel ikke sikkert, at Pia Kjærsgaard overhovedet kendte til Montesquieus princip om magtens tredeling, selv om netop det princip funderer de europæiske lande som retsstater. Jeg spurgte engang, mens jeg stadig underviste, mit hold om de vidste, hvem Montesquieu var. Det nedslående resultat var, at ingen af studenterne vidste noget om ham, så man har åbenbart skippet princippet om magtens tredeling i gymnasiets undervisningsprogram, selvom dette princip i mine øjne er en lige så væsentlig del af folkestyret som den

almindelige valgret. Det er fx. ikke valgretten, der er truet i Victor Orbans Ungarn, men alene domstolenes uafhængighed, dvs princippet om magtens tredeling.

Hvor meget det end piner mig at give Pia Kjærsgaard ret, har hun måske en pointe i denne sag. For uanset hvor kloge højesteretsdommerne end er, så vil en dom altid i den sidste ende indebære et skøn. Ideen om, at højesteret finder frem til den eneste ene objektive sandhed er jo en gammel positivistisk løgn. En dom kan ikke være hævet over kritik. Det betyder selvfølgelig ikke, at så kan folketingets medlemmer bare fyre løs på højesteret så meget, de lyster. Som medlem af folketinget havde Pia Kæsgaard klart nok en særlig pligt til at bøje sig for højesterets domme. Princippet om magtens tredeling beror jo ikke på en tro på de enkelte magters objektive sandhed, men på en erkendelse af, at magt korrumpere. Man må derfor indrette statsmagten således, at den altid internt er splittet i tre lige stærke dele, den lovgivende (folketinget), den udøvende (regeringen) og den dømmende magt (domstolene). Og så er det under alle omstændigheder et groft brud på folkestyrets essens, når

medlemmer af den lovgivende magt betvivler den dømmende magts beslutninger,

I et sundt demokrati er de tre magter uafhængige af hinanden. Populister vil altid kræve den udøvende magts overherredømme over de to andre. Opgaven er at forklare, hvorfor dette er en dårlig idé. Og da vil det være en stor fordel, hvis alle kender til Montesquieus lære om magtens tredeling.